

RICHTEREN

19-21

De gruweldaad in Gibeon leidt tot een burgeroorlog die de stam Benjamin bijna uitroeit.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/richteren/19-21

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	De twee slotverhalen van Richteren	3 min	4
2	Moreel verval zonder koning	2 min	5
3	Hoe Dan en Benjamin hun lot kregen	3 min	6
4	De Leviet en zijn bijvrouw	2 min	8
5	De Leviet haalt zijn bijvrouw terug	2 min	9
6	De schoonvader stelt het vertrek uit	3 min	10
7	Voorbij Jebus naar Gibe	2 min	12
8	Onderdak bij een vreemdeling in Gibe	2 min	14
9	Verdorven mannen omsingelen het huis	2 min	16
10	Gibe herhaalt het kwaad van Sodom	2 min	17
11	Gastvrijheid en de positie van vrouwen	3 min	18
12	De dood van de bijvrouw en zijn kilheid	3 min	20
13	Lichaamsdelen als oproep tot de strijd	4 min	21
14	Israël verzamelt zich om Gibe te straffen	3 min	23

15	Benjamin beschermt de daders	4 min	27
16	Gods opdracht en twee zware nederlagen	2 min	29
17	Volhardend geloof en Gods overwinningsbelofte	4 min	31
18	De hinderlaag en de val van Gibeon	4 min	33
19	Benjamins vlucht en bijna totale uitroeiing	3 min	36
20	Benjamin behouden ondanks Israëls eden	3 min	38
21	Vrouwen uit Jabes voor de overlevenden	3 min	40
22	Vrouwenroof in Silo en Benjamins voortbestaan	5 min	42
	Om verder te lezen		45

1

De twee slotverhalen van Richteren

We gaan kijken naar het laatste gedeelte van het boek Richteren, hoofdstuk 19, 20 en 21. Het is ook het tweede deel van het aanhangsel, dat in hoofdstuk 17 begon. In dit laatste gedeelte van het boek staan twee afzonderlijke verhalen die helemaal niet zo nauw met elkaar samenhangen. Het verschilt van de rest van het boek. Het boek bestaat namelijk voornamelijk uit een opeenvolging van cyclussen waarin Israël tegen God in opstand komt, onder het oordeel komt, onderdrukt wordt door buitenlandse legers, tot God roept, en God een held doet opstaan, een verlosser die de onderdrukkers wegjaagt. Vervolgens wordt die held hun richter voor de rest van zijn leven.

Het grootste deel van het boek wordt in beslag genomen door een reeks van zulke cyclussen. Simson is de laatste van die richters. Zijn verhaal is ook het langste, en het eindigt in hoofdstuk 18. Maar dan staan er aan het einde van het boek nog deze twee andere verhalen. Ze zijn er een beetje aan vastgeplakt. Ze staan niet in chronologische volgorde. Ze gaan allebei over de vroegere periode van de richters, hoewel ze tot het laatst bewaard worden om verteld te worden. Alsof het niet goed uitkwam om het verhaal te onderbreken en de symmetrie van het verslag in het eerdere gedeelte te doorbreken. Daarom worden ze tot het laatst bewaard. Ze staan niet in chronologische volgorde.

Het zijn vreemde verhalen, allebei. Het verhaal in hoofdstuk 17 en 18 ging over een man die Micha heette. Hij huurde een Leviet in om bij hem thuis dienst te doen bij een heiligdom dat hij had gebouwd, met een zilveren afgodsbeeld. Toen trok de stam Dan van de ene plaats naar de andere. Ze kwamen toevallig deze Leviet en dit afgodsbeeld tegen en stalen ze. Die dingen werden de voorwerpen van aanbidding, en het priesterschap van die priester werd erfelijk. Zijn familie deed na hem dienst in de stam Dan, nadat ze de stad Laïs hadden veroverd, die de stad Dan ging heten.

Dit verhaal is nog verwarrender en verontrustender dan het andere. Het wordt eigenlijk alleen maar erger, zodat het boek Richteren uiteindelijk op een van de meest deprimerende manieren eindigt die je je kunt voorstellen. Je zou kunnen zeggen: waarom worden deze twee vreemde verhalen verteld? Ze worden met een aantal interessante details verteld. Er worden gesprekken weergegeven die niet absoluut noodzakelijk lijken om het verhaal te vertellen. De details die gegeven worden, wijzen erop dat het authentieke verhalen zijn, dat iemand ze niet verzonnen heeft. Want als mensen een fictief verhaal zouden maken, zouden ze waarschijnlijk niet onnodig al die details verzinnen. Maar er worden veel details gegeven over verhalen die vreemd kunnen lijken, en die zelfs in het algemeen niets te maken lijken te hebben met het hoofdthema van het boek Richteren.

2

Moreel verval zonder koning

Het is dus heel begrijpelijk dat de vraag opkomt wat deze twee verhalen aan het einde ermee te maken hebben. Sommige mensen denken dat ze er voornamelijk staan om ons een soort voorbeeld te geven van het verval van Israël na de dood van Jozua, toen ze de periode van de richters ingingen. We zien dat schipperen op godsdienstig gebied en die godsdienstige verwarring die zo kenmerkend waren voor het verhaal over Micha en zijn Leviet. In het verhaal dat nu voor ons ligt, gaat het niet zozeer om godsdienstige verwarring als wel om morele verwarring of moreel verval. Hier worden gruweldaden gepleegd. Het is eigenlijk walgelijk. Deze verhalen kunnen er dus heel goed mede staan om te onderstrepen hoe het er in Israël aan toeging toen:

In die dagen was er geen koning in Israël: eenieder deed wat juist was in zijn ogen.

RICHTEREN 17:6

Dit is niet noodzakelijk een pleidooi voor een koning in Israël. Want als Samuel de schrijver van dit boek was, dan was hij er niet zo erg voor dat Israël een koning zou hebben. Tijdens Samuels leven eisten de Israëlieten een koning, en Samuel was ontstemd over dat verzoek. Het is dus niet zozeer dat de schrijver, als dat Samuel is,

zoals traditioneel wordt aangenomen, probeert te zeggen: ‘Wat was het toch slecht voordat er koningen waren. Gelukkig hebben we nu een koning.’ Want hij staat niet positief tegenover koningen. De koning die Israël kreeg, Saul, was trouwens een slechte koning. Maar het laat zien dat mensen werkelijk in verwarring zijn over wat juist is wanneer ze God niet als hun Koning volgen en:

Ze doen wat volgens hen zelf goed is.

Of in sommige gevallen trekken ze zich misschien minder aan van wat juist is dan ze zouden moeten.

3

Hoe Dan en Benjamin hun lot kregen

Maar deze twee verhalen hebben nog een andere functie: elk van beide vertelt iets belangrijks over één stam. Het eerste verhaal vertelt ons hoe de stam Dan, die er niet in slaagde het stamgebied te veroveren dat Jozua hun als erfdeel had toegewezen, uiteindelijk naar een ander gebied in het uiterste noorden van het land verhuisde. En hoe ze aan hun vorm van aanbidding kwamen, een aanbidding waarbij ze compromissen hadden gesloten. Dat was iets belangrijks voor de geschiedenis van één van de twaalf stammen, namelijk de stam Dan. Dit verhaal vertelt hoe dat tot stand kwam.

Het is het verhaal van hoe ze hun oorspronkelijke grondgebied niet konden veroveren. Ze trokken weg. Ze eigenden zich dit afgodsbeeld en deze priester toe, en ze verhuisden en namen deze stad in, waar ze later woonden. In zekere zin is dit verhaal dus niet zomaar een onbeduidend verhaal over een stukje dagelijks leven in de tijd van de richters. Het gaat erover hoe het lot van een van de stammen werd bepaald en hoe dat veranderde, enzovoort. En dat geldt ook voor dit laatste verhaal. Het is vreemd, weerzinwekkend en verontrustend, maar het is een verhaal dat ons, ten minste voor een deel, wordt verteld om ons te laten weten hoe de stam Benjamin zo werd uitgedund en tot zo'n kleine en onbeduidende stam werd teruggebracht. Het was een

stam van betekenis geweest, maar hij werd heel klein. Aan het einde van dit verhaal zijn er blijkbaar nog maar zeshonderd mannen van de stam Benjamin over, en ze hebben moeite om vrouwen te vinden. En dat komt allemaal door dit verhaal.

Dit verhaal begint, net als het andere, met het verhaal van iemand die er niet veel toe doet. Micha, die aan het begin van hoofdstuk 17 voorkomt, in het eerste van deze twee verhalen, is niet belangrijk. Hij stal van zijn moeder; hij bouwde een heiligdom in zijn huis. De enige reden waarom hij überhaupt wordt genoemd, is dat hij degene is die deze priester, deze Leviet, als eerste als priester aan het werk zette. En de Daniëten stalen het afgodsbeeld enzovoort van Micha. Maar een verhaal dat uiteindelijk van betekenis is voor een van de stammen van Israël, begint met een verhaal over één persoon die in het grote geheel eigenlijk niet erg belangrijk is.

Zo gaat ook dit verhaal over een Leviet, een andere Leviet, en zijn bijvrouw. Op zichzelf zijn het geen erg belangrijke mensen, maar wat er met de bijvrouw gebeurt, de gruweldaad, en de manier waarop de Leviet dit onder de stammen van Israël bekendmaakt, veroorzaken landelijke verontwaardiging. Dit leidt tot een oorlog met Benjamin, die ertoe leidt dat de stam Benjamin wordt uitgedund tot een heel klein overblijfsel.

We beginnen dus met het verhaal van deze man. Er zit iets van een schilderachtig detail in, hoewel het verhaal gruwelijk is. Toch geeft het interessante bijzonderheden over ontmoetingen die er nauwelijks toe doen, zoals die tussen hem en zijn schoonvader. Dit zijn precies de dingen die bij een waargebeurd verhaal horen. Bijzonderheden die niet noodzakelijk rechtstreeks van invloed zijn op de afloop, of die we niet van betekenis zouden noemen.

We beginnen dus bij hoofdstuk 19.

4

De Leviet en zijn bijvrouw

En het gebeurde in die dagen, toen er in Israël geen koning was, dat er een Levitische man was, die als vreemdeling in een van de uithoeken van het bergland van Efraïm verbleef, die voor zich een vrouw uit Bethlehem in Juda als bijvrouw nam.

RICHTEREN 19:1

Hij verbleef daar dus als vreemdeling. Hij was geen vaste bewoner, maar een tijdelijke bewoner in het bergland van Efraïm. Misschien had hij naast zijn bijvrouw ook een vrouw; ik weet het niet. Over het algemeen was een bijvrouw niet de eerste partner die een man koos. Meestal had een man een vrouw, en als zij onvruchtbaar was en hem geen kinderen kon baren, nam hij misschien een bijvrouw of een tweede vrouw om te proberen die situatie te verhelpen. Verder wordt ons niets over zijn huwelijksituatie verteld, behalve dat hij, naast andere omstandigheden in zijn leven, deze bijvrouw had genomen.

Een bijvrouw is een echtgenote, maar van een ander soort dan een gewone echtgenote. Een bijvrouw was een echtgenote die min of meer een slavin was. Ze werd met geld gekocht. Het was geen bruidsschat; het was de prijs van een slavin. Ze baarde kinderen voor haar man enzovoort, maar ze had alleen de rechten van een slavin, niet de rechten van een vrije vrouw. Dat was enigszins anders dan bij een gewone echtgenote. Toch was ze een partner voor haar man, grotendeels met het oog op voortplanting.

We lezen niet dat dit paar kinderen had, en het kan zijn dat ze nog maar kort samen waren voordat zij, zoals er staat, hoererij bedreef. Vers 2:

Maar zijn bijvrouw bedreef hoererij tegen hem en ging bij hem weg, naar het huis van haar vader in Bethlehem in Juda. En zij bleef daar enige dagen, te weten vier maanden.

RICHTEREN 19:2

Misschien ging ze naar het huis van haar vader om daar een toevlucht te zoeken nadat ze overspel had gepleegd. Volgens de wet van Israël kon ze worden gestenigd, hoewel ik niet zeker weet hoe goed de Israëlieten in die tijd hun wetten kenden, of hoezeer ze geneigd waren die na te leven. Maar volgens de wet van Mozes had ze blijkbaar met iemand geslapen die niet haar man was, en daarvoor kon ze natuurlijk ter dood worden gebracht. In plaats daarvan vluchtte ze, waarschijnlijk om aan de straf te ontkomen, en ging ze naar het huis van haar vader. Daar bleef ze vier maanden. En het leek alsof ze ongestraft met haar misdaad was weggekomen. Zoals later bleek, was dat niet zo.

5

De Leviet haalt zijn bijvrouw terug

En haar man stond op en ging haar achterna om naar haar hart te spreken en haar weer terug te halen. En zijn knecht was bij hem, en een span ezels. En zij liet hem binnen in het huis van haar vader. En toen de vader van de jonge vrouw hem zag, was hij blij hem te ontmoeten.

RICHTEREN 19:3

Er staat dus dat hij ging om vriendelijk met haar te spreken, duidelijk om haar over te halen terug te komen. Hij had met een wraakzuchtige houding kunnen komen en kunnen zeggen: ‘Goed, ik heb je gevonden. Je verdient het om te sterven, en ik heb je opgespoord tot hier in het huis van je vader. Nu zul je je straf krijgen.’ In plaats daarvan hoopte hij haar ertoe over te halen om uit eigen beweging te vertrekken en met hem terug te gaan. Daarom sprak hij vriendelijk tegen haar. Of dat oprecht was of niet, weten we niet. Maar hij wist dat hij haar waarschijnlijk met vriendelijke woorden moest overhalen om met hem mee te gaan, in plaats van met dreigementen. Ze was tenslotte in het huis van haar vader.

Het kan zijn — we weten het niet — dat hij niet van haar hield. In het vervolg gedroeg hij zich niet bepaald alsof hij van haar hield. Hij beschermde haar niet tegen verkrachting. En zelfs toen ze stierf, leek hij daar volkomen onverschillig onder. Het

kan dus zijn dat hij geen liefde voor haar had en dat zijn vriendelijke woorden alleen maar een list waren. Daarmee wilde hij haar uit de bescherming van haar vaders huis weglokken en haar terugbrengen naar een plek waar hij haar hard kon behandelen, haar zelfs kon stenigen. Het is moeilijk te zeggen wat hij werkelijk van plan was, want hun plannen werden door onvoorziene omstandigheden doorkruist. Wat er in het hart van deze man omging, weten we niet, maar hij komt niet bepaald over als een liefhebbende echtgenoot. Toch komt hij vriendelijk tegen haar spreken, terwijl zij hem wel degelijk iets heeft aangedaan. Ze heeft zich tegenover hem als een hoer gedragen. Zoiets kon een man kwaad maken en hem onder de wet zelfs het recht geven haar te doden. Maar hij komt met haar praten op een manier die haar ertoe zou overhalen te vertrekken en met hem mee terug te gaan naar zijn huis. Er staat dat hij een knecht en een paar ezels had meegenomen, zodat zij comfortabel kon rijden.

6

De schoonvader stelt het vertrek uit

Dus bracht ze hem naar het huis van haar vader. Toen de vader van de jonge vrouw hem zag, was hij blij hem te ontmoeten. Nu weet ik niet waarom deze schoonvader belangrijk is in het verhaal. Het verhaal had verteld kunnen worden zonder ook maar naar de schoonvader te verwijzen. Maar er is dit uitvoerige gedeelte over hoe hij het vertrek van zijn dochter en de Leviet steeds uitstelt.

Er staat:

En zijn schoonvader, de vader van de jonge vrouw, drong zo bij hem aan dat hij drie dagen bij hem bleef. En zij aten en dronken en overnachtten daar. Op de vierde dag nu gebeurde het dat zij 's morgens vroeg op waren en dat hij opstond om weg te gaan. Maar de vader van de jonge vrouw zei tegen zijn schoonzoon: Kom eerst op krachten met een stuk brood en daarna kun je weggaan. Zij gingen dus zitten en zij beiden aten en dronken samen. Toen zei de vader van de jonge vrouw tegen de man: Overnacht toch hier en laat je hart vrolijk zijn.

RICHTEREN 19:4-6

We hebben het gezellig met elkaar onder het drinken. Tegen de tijd dat ze de hele dag hadden zitten drinken en eten, werd het bijna avond. Ze zeiden: 'Waarom blijf je niet gewoon nog een nacht? Dan bouwen we nog een feestje. Laat je hart vrolijk zijn.' In dit geval betekent dat beslist dat je je met de wijn moet vermaken. Dus dat deed hij.

Vers 7:

De man stond echter op om weg te gaan. Daarop drong zijn schoonvader er bij hem op aan daar opnieuw te overnachten. Toen hij op de vijfde dag 's morgens vroeg op was om weg te gaan, zei de vader van de jonge vrouw: Kom toch eerst op krachten. En zij bleven wachten tot de dag ten einde was. Zo aten zij beiden.

RICHTEREN 19:7-8

Nu weet ik niet zo goed waarom dit allemaal belangrijk genoeg is om in het verhaal op te nemen. Er had eenvoudig gezegd kunnen worden dat hij erheen ging en op de vijfde dag naar huis ging. Maar er wordt zo uitvoerig verteld hoe de schoonvader hem steeds opzettelijk laat wachten tot de volgende maaltijd en de volgende dag, enzovoort.

Misschien speelt er hier iets onder de oppervlakte. Misschien klinkt er iets in door van wat de schoonvader voor ogen heeft. Misschien wil hij hem voor onbepaalde tijd ophouden, hem daar houden. Misschien probeert hij te voorkomen dat zijn dochter vertrekt en weerloos wordt overgeleverd aan de woede van deze man.

We weten niet waarom ze zich om te beginnen als een hoer heeft gedragen. Misschien was hij een bijzonder nare kerel. We weten het niet. Misschien weet de vader dat ze niet echt gelukkig met hem is en wil hij dat hij gewoon blijft. Misschien vindt hij het gewoon verdrietig om zijn dochter te zien vertrekken. Als dat zo is, heeft de vader misschien meer genegenheid voor zijn dochter dan deze Leviet. Maar uiteindelijk besluit de man te vertrekken.

Dus staat er in vers 9:

7

Vorbij Jebus naar Gibe

Toen stond de man op om weg te gaan, hij en zijn bijvrouw en zijn knecht. Zijn schoonvader, de vader van de jonge vrouw zei echter: Zie toch, de dag is voorbij en het wordt avond. Blijf toch overnachten! Zie, de dag legt zich te ruste, overnacht hier en laat je hart vrolijk zijn. Dan kun je morgen vroeg opstaan om je weg te gaan naar je tent. De man wilde echter niet blijven overnachten, maar stond op en ging weg. En hij kwam tot bij Jebus (dat is Jeruzalem) met het span gezadelde ezels. Zijn bijvrouw was ook bij hem.

RICHTEREN 19:9-10

Het werd Jebus genoemd omdat de Jebusieten er woonden, en het was nog steeds een heidense stad.

Toen zij bij Jebus waren, was de dag al ver gevorderd. En de knecht zei tegen zijn heer: Trek toch verder, en laten wij naar deze stad van de Jebusieten uitwijken en daar overnachten. Maar zijn heer zei tegen hem: Wij zullen daarheen niet uitwijken, naar een vreemde stad die niet van de Israëlieten is, maar wij zullen verdertrekken tot aan Gibeā.

RICHTEREN 19:11-12

Hij vertrouwde er niet op dat de Kanaänieten gastvrij zouden zijn of dat hij bij hen veilig zou zijn, en hij wilde bij andere Israëlieten verblijven. Maar ook dat was een misrekening. Hij dacht dat de Israëlitische stad op de een of andere manier veiliger zou zijn dan de Kanaänitische stad. We kunnen niet zeggen wat hun in Jebus zou zijn overkomen, maar we zien dat wat er in Gibeā gebeurde verre van veilig was. De Israëlieten waren eigenlijk helemaal niet beter dan heidenen. Sterker nog, het verhaal lijkt te laten zien dat ze zelfs niet veel beter waren dan de ergste heidenen van Sodom en Gomorra.

Verder zei hij tegen zijn knecht: Kom, laten wij een van deze plaatsen proberen te bereiken en in Gibeā of in Rama overnachten.

RICHTEREN 19:13

Als de zon eenmaal onder is, kun je niet meer verder reizen, dus gingen ze naar de dichtstbijzijnde stad. Ze kwamen aan in deze Benjaminitische stad Gibeā.

8

Onderdak bij een vreemdeling in Gibe

Vervolgens weken zij daarheen van hun weg af en gingen zij Gibe binnen om daar te overnachten. Toen hij naar binnen gegaan was, ging hij op een plein in de stad zitten, want er was niemand die hen in huis nam om te overnachten.

RICHTEREN 19:15

Gewoonlijk nodigt in het Midden-Oosten iemand een vreemdeling thuis uit als die in de stad aankomt. Gastvrijheid is een heel belangrijke waarde in de cultuur van het Midden-Oosten. Dus zat hij daar met zijn knecht en zijn bijvrouw op het plein, in afwachting van iemand die hem zou uitnodigen om te overnachten. Het werd donker, maar niemand nodigde hem uit. Het was een heel ongastvrije stad, en naarmate de nacht vorderde, bleek die nog ongastvrijer te zijn.

En zie, een oude man kwam 's avonds terug van zijn werk, van het veld. Die man kwam ook uit het bergland van Efraïm, maar verbleef als vreemdeling in Gibe. De mannen van deze plaats waren echter Benjaminiten.

RICHTEREN 19:16

De oude man kwam dus uit het bergland van Efraïm, net als de Leviet zelf. Ze kwamen uit dezelfde streek.

Deze oude man kwam oorspronkelijk niet uit de stad, en we weten niet zeker waarom hij daar was. Hij werkte daar. Er staat dat hij binnenkwam nadat hij buiten had gewerkt, maar hij had een huis in de stad. Het was geen vaste woonplaats. Hij verbleef

daar tijdelijk. Hij was een reiziger, net als de Leviet. Hij was als bezoeker naar de stad gekomen en was er een tijdlang gebleven, maar hij was geen Benjaminit zoals de anderen.

Toen hij zijn ogen opsloeg, zag hij de reiziger op het plein van de stad. En de oude man vroeg: Waarheen bent u op weg en waar komt u vandaan? Daarop zei hij tegen hem: Wij zijn op doorreis van Bethlehem in Juda naar de uithoeken van het bergland van Efraïm, waar ik vandaan kom. Ik ben naar Bethlehem in Juda geweest, maar ik ben nu op weg naar het huis van de HEERE. Er is echter niemand die mij in huis neemt, hoewel onze ezels zowel stro als voer hebben en er ook brood en wijn is voor mij en voor uw dienares, alsook voor de knecht, die uw dienaren bij zich hebben. Er is aan geen ding gebrek.

RICHTEREN 19:17-19

Met andere woorden, we hebben alleen onderdak nodig. We hebben niemand nodig die ons eten geeft of wat dan ook. We hebben al onze eigen spullen bij ons. We hebben genoeg. We hebben alleen geen onderdak.

9

Verdorven mannen omsingelen het huis

Toen zei de oude man: Vrede zij u! Alles wat u ook maar ontbreekt, is bij mij. Overnacht alleen niet op het plein. En hij bracht hem zijn huis binnen en gaf de ezels voer. En nadat zij hun voeten gewassen hadden, aten en dronken zij. Terwijl zij hun hart vrolijk maakten, zie, toen omsingelden de mannen van de stad, verdorven lieden, het huis en bonsden op de deur. En zij spraken de oude man, de heer des huizes, aan en zeiden: Breng de man die in uw huis gekomen is, naar buiten, zodat wij gemeenschap met hem kunnen hebben.

RICHTEREN 19:20-22

De uitdrukking ‘verdorven mannen’ luidt in het Hebreeuws ‘zonen van Belial’, of ‘Belial’. Deze uitdrukking wordt vrij vaak in het Oude Testament gebruikt en betekent in wezen: waardeloze mensen. ‘Zonen van Belial’, of ‘zonen van Belial’, afhankelijk van de uitspraak, B-E-L-I-A-L, is een gebruikelijke uitdrukking voor waardeloze mensen.

De naam Belial, of Belial, werd uiteindelijk, in de ontwikkeling van de Hebreeuwse cultuur en taal, een naam voor satan. We zien dat Paulus in 2 Korinthe hoofdstuk 6 zegt:

> Welke gemeenschap heeft de tempel van God met Belial?

[Noot van de vertaler: Gregg combineert hier formuleringen uit 2 Korinthe 6:15 en 16. Vers 15 stelt Christus tegenover Belial; vers 16 stelt de tempel van God tegenover de afgoden.]

Daarmee bedoelt hij: met satan. Maar in deze tijd was die uitdrukking eenvoudigweg een zegswijze voor mensen die niet deugen.

Deze verdorven mannen kwamen en spraken de heer des huizes aan, de oude man.
Ze zeiden:

Breng de man die bij je thuis is gekomen naar buiten, zodat we seks met hem kunnen hebben.

10

Gibea herhaalt het kwaad van Sodom

Maar de man, de heer des huizes, ging naar buiten, naar hen toe, en zei tegen hen: Nee, mijn broeders, doe toch geen kwaad, nu deze man in mijn huis gekomen is. Bega zo'n dwaasheid niet. Zie, mijn dochter, een maagd, en zijn bijvrouw, die zal ik wel naar buiten brengen. Verkracht die dan maar en doe met hen wat goed is in uw ogen. Maar doe deze man die dwaasheid niet aan.

RICHTEREN 19:23-24

We kwamen precies dit gedrag tegen in het verhaal van Sodom in het negentiende hoofdstuk van Genesis. Daar kwamen twee engelen, die eruitzagen als mannen, het huis van Lot bezoeken. Eigenlijk waren ze ook daar van plan om op het plein te overnachten, maar Lot drong erop aan dat ze bij hem kwamen logeren. Net zoals deze oude man er bij deze Leviet en zijn gezelschap op aandrong om binnen te komen. Ook in Sodom kwamen de mannen van de stad om het huis heen staan en wilden ze de bezoekers verkrachten. Hier gebeurde hetzelfde.

Het gaat hier duidelijk om homoseksuele handelingen, maar het waren niet uitsluitend homoseksuele mannen. Ze waren duidelijk heteroseksueel, en ze waren biseksueel, zouden we denk ik zeggen, want in dit geval namen ze graag genoegen met

een vrouw. Bij Lot deden ze dat niet. Lot bood hun zijn dochters aan, net zoals deze man hun een dochter aanbood, en in Sodom wilden ze de dochter niet. Ze wilden de mannen. Ook hier namen ze de dochter niet, maar zoals we zien:

De mannen wilden echter niet naar hem luisteren. Toen greep de man zijn bijvrouw en bracht haar naar buiten, naar hen toe. Vervolgens hadden zij gemeenschap met haar en deden zij de hele nacht met haar wat zij wilden, tot 's morgens toe. En bij het aanbreken van de dageraad lieten zij haar gaan.

RICHTEREN 19:25

Dit verhaal heeft een andere afloop dan dat van Sodom en Gomorra, want de engelen konden zichzelf beschermen en sloegen de mannen bij de deur van Lots huis met blindheid, zodat niemand iets overkwam. In dit geval waren er geen engelen aanwezig, en de bijvrouw werd als het ware het offerlam om het gezin binnen te sparen.

11

Gastvrijheid en de positie van vrouwen

Een aantal dingen stuit ons erg tegen de borst. Ook in Bijbelse tijden zou het lezen van dit verhaal beslist erg aanstootgevend zijn geweest, want allereerst is dit een heel ongastvrije stad. Wanneer iemand in het Midden-Oosten een ander in zijn eigen huis heeft opgenomen, betekent die daad van iemand in huis opnemen dat je hem met alles wat je hebt beschermt, zo nodig met je leven. Je neemt niet iemand in je huis op om hem vervolgens gevaar te laten lopen. Je beschermt hem met je leven. Zowel Lot als deze oude man liet die overtuiging zien: 'Ik ga mijn gasten niet aan jullie uitleveren.' Het ging duidelijk volkomen tegen de gebruiken van die tijd in dat de mensen dit van hem verwachtten. Ze zeggen: 'Nee, we willen je gasten misbruiken.' Dat zou iedereen in het Midden-Oosten tegen de borst stuiten. Dat was op zichzelf al een schanddaad.

Maar vervolgens vinden wij het schokkend dat Lot en deze man allebei hun dochters aanboden om misbruikt te worden in plaats van hun gasten. Dat valt op geen enkele manier goed te praten. Het is niet goed. Het weerspiegelt echter wel de cultuur van die

tijd, waarin vrouwen werden beschouwd als iets wat ergens tussen dieren en mannen in stond. Ze hadden niet bepaald dezelfde status als mannen. Een man kon heel goed van zijn dochter houden, maar hij kon zich niet al te zeer aan haar hechten, want ze zou vertrekken en de vrouw van een andere man worden, en ze zou een ander erfdeel krijgen. Op zijn zonen vestigt hij al zijn hoop. Alleen dochters hebben was voor een man een tragedie. Hij had zonen nodig. Dochters waren voor hen minder waard. Omdat mensen in het Midden-Oosten over het algemeen zo veel waarde hechtten aan gastvrijheid, zouden ze zichzelf opofferen, of waarschijnlijk nog eerder hun dochters, voordat ze hun gasten in gevaar zouden brengen.

Dit is ons volkomen vreemd, en dat is precies het juiste woord: het is vreemd. Ze komen niet uit onze cultuur. Ze komen niet uit onze tijd. Dit zijn mensen die duizenden jaren geleden leefden, in een cultuur die totaal anders was dan de onze, en we kunnen ons er niet in verplaatsen. Er wordt ons niet gevraagd het goed te keuren, maar we kunnen ons er niet eens in verplaatsen. We kunnen niet eens begrijpen waarom iemand bereid zou zijn zoiets te doen. Gezien de manier waarop ze in die tijd, in die cultuur dachten, zou het aanbieden van de dochters een vrij voorspelbare handeling zijn.

12

De dood van de bijvrouw en zijn kilheid

De mannen van Sodom weigerden Lots aanbod van zijn dochters, maar deze mannen namen er kennelijk genoeg mee deze vrouw met zijn allen te verkrachten. Ze misbruikten haar de hele nacht. Ergens midden in de nacht hadden ze er genoeg van om deze vrouw te misbruiken, en ze lieten haar nog net in leven achter. Ze kon zichzelf naar de deur slepen, maar ze haalde de ochtend niet. Ze was halfdood. Er staat:

De mannen wilden echter niet naar hem luisteren. Toen greep de man zijn bijvrouw en bracht haar naar buiten, naar hen toe. Vervolgens hadden zij gemeenschap met haar en deden zij de hele nacht met haar wat zij wilden, tot 's morgens toe. En bij het aanbreken van de dageraad lieten zij haar gaan. Toen het ochtend werd, kwam de vrouw terug en viel neer voor de ingang van het huis van de man, waar haar heer verbleef, en lag daar totdat het licht werd.

RICHTEREN 19:25-26

Vanaf dit punt lezen we niet meer dat ze nog leeft.

Je zou denken dat haar man bij het raam op de uitkijk zou hebben gestaan, wachtend op elke kans om haar veilig naar binnen te halen. Maar hier ligt ze halfdood, bij de voordeur. Hij slaapt uit en vindt haar daarna dood bij de voordeur. Je zou denken dat een man, hoe gevoelloos hij ook was, en misschien zelfs bereid om deze slavin op te offeren om zijn eigen hachje te redden, toch nog genoeg genegenheid voor haar zou hebben, of gewoon medemenselijkheid, om haar te redden zodra dat mogelijk was. Zodra de menigte weg was, zou hij haar op zijn minst binnenhalen en haar verzorgen tot ze weer gezond was. In plaats daarvan ligt ze bij de voordeur, en daar blijft ze gewoon liggen en sterft ze zonder enige hulp van hem.

Er staat in vers 27:

Toen haar heer 's morgens opstond en de deuren van het huis opendeed en naar buiten ging om zijns weegs te gaan, zie, daar lag de vrouw, zijn bijvrouw, bij de ingang van het huis, met haar handen op de drempel.

RICHTEREN 19:27

Er staat niet dat ze dood was, maar dat blijkt wel het geval te zijn.

En hij zei tegen haar: Sta op, en laten wij gaan. Maar er kwam geen antwoord. Toen legde hij haar op de ezel. En de man stond op en ging naar zijn woonplaats.

RICHTEREN 19:28

Stel je voor, zelfs als hij niet wist dat ze dood was, zei hij:

Sta op en laten we gaan.

Ze is de hele nacht door een groep mannen verkracht en mishandeld, en hij is zo gevoelloos: 'Nou, we gaan nu.' Het is heel duidelijk dat deze man in zijn hart geen enkele vriendelijkheid voor haar had, zoals een echtgenoot die zou hebben. Er staat:

Hij zette haar op de ezel en ging naar huis.

13

Lichaamsdelen als oproep tot de strijd

En toen hij het huis binnenging, dus zijn eigen huis, nam hij een mes, greep zijn bijvrouw vast en sneed haar in twaalf stukken, lichaamsdeel voor lichaamsdeel. Die stuurde hij door heel het grondgebied van Israël. Wat was daar de bedoeling van? Het was voor een heel groot deel bedoeld om te choqueren, en dat effect had het ook. Iedereen was geschokt als ze een pakketje van Federal Express ontvingen, het

openmaakten en er een arm en een hand van een vrouw in zaten, of een been, of een schouder of zoiets van een vrouw, of een hoofd. Iedereen is daar helemaal van overstuurd. En er staat:

En het gebeurde dat iedereen die het zag, zei: Zoiets is niet gebeurd of gezien, vanaf de dag dat de Israëlieten uit het land Egypte zijn weggetrokken tot op deze dag. Neem het ter harte, beraadslaag en spreek!

RICHTEREN 19:30

We zien dat als gevolg daarvan in hoofdstuk 20 heel Israël op de been komt om te horen wat deze man te zeggen heeft. Blijkbaar had hij zijn afzenderadres op het pakket gezet, zodat ze zouden weten wie het had verstuurd en bij wie ze navraag konden doen over dit vreemde gebeuren.

In 1 Samuel hoofdstuk 11 gebeurt iets wat hier sterk op lijkt. Het is beslist niet hetzelfde, maar in principe is het iets vergelijkbaars. Daar wil Saul, als zijn eerste daad als leider van Israël nadat hij tot koning is gezalfd, de legers van Israël bijeenroepen om Gibeon te redden. Dit is volgens mij een ander Gibeon. Dit is volgens mij Gibeon aan de overkant van de Jordaan. De Ammonieten trekken tegen Gibeon op en belegeren het, en koning Saul wil hen redden. Dus roept hij heel Israël op om ten strijde te trekken. Hij doet dat op deze manier. Toen hij hoorde dat er hulp nodig was, staat er in hoofdstuk 11 van 1 Samuel, vers 7:

Hij nam een span runderen, hakte ze in stukken, en stuurde ze naar alle gebieden van Israël door de hand van de boden, die zeiden: Wie niet uittrekt achter Saul en achter Samuel aan, met diens runderen zal net zo gedaan worden. Toen viel grote vrees voor de HEERE op het volk, en zij trokken als één man uit.

1 SAMUEL 11:7

Dat is wat deze man deed. Hij sneed zijn bijvrouw in stukken en stuurde haar lichaamsdelen naar alle stammen van Israël. Iets vergelijkbaars. Maar in dit geval wordt de betekenis van die daad uitgesproken, want hij zegt:

Wie niet met Saul en Samuel mee ten strijde trekt, met zijn ossen zal hetzelfde gebeuren.

Door een os in stukken te snijden en die naar mensen te sturen, geeft hij in wezen de boodschap mee, impliciet of uitgesproken: 'Dit zal ik met jouw ossen doen als je geen gehoor geeft aan deze oproep.' Het ontvangen van deze stukken van die os is een oproep om te verschijnen en, in feite, om je voor de strijd te verzamelen. Dit is een oproep voor militaire dienst, om mensen te werven die een leger vormen om oorlog te voeren. Wie geen gehoor geeft aan deze oproep, zal zijn ossen net zo in stukken gesneden zien worden als deze os.

Mogelijk lag er in het in stukken snijden en rondsturen van de bijvrouw ook een boodschap besloten, en waarschijnlijk was dat zo: 'Kom allemaal en verzamel je voor de strijd. En wie hier geen gehoor aan geeft, dit zal er met jullie bijvrouwen gebeuren.' Het was dus iets afschuwelijks, hoewel ze natuurlijk al dood was. Door dit te doen berokkende hij zijn bijvrouw niet nog meer kwaad dan hij al had gedaan door haar uit te leveren aan de mishandelaars die haar hadden gedood. Maar nu was dit een manier om de aandacht van de Israëlieten te trekken en hen in wezen op te roepen te komen om het probleem recht te zetten. Aanvankelijk wisten ze niet wat het probleem was, dus kwamen ze.

14

Israël verzamelt zich om Gibeā te straffen

Hoofdstuk 20:

Toen trokken alle Israëlieten uit en de gemeenschap verzamelde zich als één man, vanaf Dan tot Berseba, ook het land van Gilead, bij de HEERE in Mizpa.

RICHTEREN 20:1

We hebben in het vorige verhaal over Dan gelezen. Dat was de stad Laïs, die de Daniëten hadden veroverd en Dan hadden genoemd.

‘Van Dan tot Berseba.’ Dat betekent van het noordelijkste tot het zuidelijkste uiteinde van het land. En er staat:

‘En ook het land Gilead.’ Dat ligt aan de overkant van de rivier.

En de leiders van heel het volk, van al de stammen van Israël, stelden zich op aan het hoofd van het verzamelde volk van God: vierhonderdduizend man voetvolk dat het zwaard kon hanteren.

RICHTEREN 20:2

Nu hadden de Benjaminiten — Gibeä, de schuldige stad, lag in hun stamgebied — het volgende gehoord:

De Benjaminiten hoorden dat de Israëlieten opgetrokken waren naar Mizpa. En de Israëlieten zeiden: Spreek, hoe is dit kwaad gebeurd?

RICHTEREN 20:3

Het ontvangen van deze lichaamsdelen van een vrouw met de post maakte duidelijk dat er iets afschuwelijks was gedaan, blijkbaar met deze vrouw, en er was een verklaring nodig. Dus kwamen ze bijeen om ernaar te vragen.

Daarop antwoordde de Levitische man, de man van de vrouw die gedood was, en zei: Ik kwam met mijn bijvrouw in Gibeā, dat tot Benjamin behoort, om er te overnachten. Maar de burgers van Gibeā stonden tegen mij op. Zij omsingelden 's nachts het huis omwille van mij. Zij dachten mij te doden en hebben mijn bijvrouw zo verkracht dat zij gestorven is. Toen greep ik mijn bijvrouw en deelde haar in stukken en stuurde haar heel het land door dat erfelijk bezit is van Israël, omdat zij een schandelijke daad en een dwaasheid in Israël hadden verricht. Zie, u bent allen Israëlieten. Geef hier uw mening en raad!

RICHTEREN 20:4-7

Toen stond heel het volk als één man op en zei: Niemand van ons zal naar zijn tent gaan en niemand van ons zal van hier weggaan naar zijn huis. Welnu dan, dit is wat wij met Gibeā zullen doen: ertegen optrekken, volgens het lot.

RICHTEREN 20:8-9

Dus ze zeiden: ‘Dit is een dringende situatie. We gaan niet eens naar huis voordat we dit hebben verholpen. We trekken allemaal tegen Gibeā op.’ Ze gaan eerst proberen de Benjaminiten zover te krijgen dat ze de daders uitleveren, zodat ze geen oorlog hoeven te voeren. Maar dat gaat niet lukken, dus ze gaan oorlog voeren. Maar er staat:

‘We zullen door loting bepalen wie er optrekt.’ Daarmee wordt blijkbaar bedoeld dat ze door het werpen van het lot Gods wil zullen raadplegen over welke stam de opmars moet aanvoeren, enzovoort.

Wij zullen uit alle stammen van Israël tien man op de honderd nemen, honderd op de duizend en duizend op de tienduizend, om proviand mee te nemen voor het volk, zodat het, wanneer het in Geba in Benjamin komt, met hen kan doen overeenkomstig al de dwaasheid die zij in Israël gedaan hebben.

RICHTEREN 20:10

Dat betekent allemaal hetzelfde. We gaan één op de tien nemen.

Het is niet precies duidelijk wat die ene op de tien gaat doen. Op de een of andere manier gaan ze de soldaten van het nodige voorzien terwijl die tegen Gibeon vechten. Het was hun waarschijnlijk duidelijker dan het mij is, nu ik erover nadenk.

Zo verzamelden alle mannen van Israël zich tegen deze stad, verbonden als één man.

RICHTEREN 20:11

Vers 12:

15

Benjamin beschermt de daders

De stammen van Israël stuurden mannen door heel de stam van Benjamin om te zeggen: Wat is dit voor een kwaad dat onder u gebeurd is? Lever ons nu die mannen uit, die verderfelijke lieden die in Gibeā zijn, zodat wij hen doden en het kwaad uit Israël weg kunnen doen. De Benjaminiten wilden echter niet naar de stem van hun broeders, de Israëlieten, luisteren. De Benjaminiten verzamelden zich daarentegen vanuit hun steden in Gibeā om tegen de Israëlieten ten strijde te trekken.

RICHTEREN 20:12-14

Dit laat zien hoe dwaas hun trouw aan hun stam was. Er zijn een paar slechte mannen, waarschijnlijk een paar handjesvol, die schuldig zijn aan deze daad. Als de Benjaminiten ook maar iets om gerechtigheid gaven, zouden ze hen graag uitleveren om door de Israëlieten te worden berecht. Dan hadden ze de hele stad gespaard. Dan hadden ze duizenden strijders gespaard. Ze hadden geen strijd hoeven te voeren. Maar omdat de stad die het vergrijp had gepleegd in hun gebied lag en tot hun stam behoorde, en omdat er die trouw aan de stam is, gaan ze de verkeerde daden van deze ene stad verdedigen. Zelfs ten koste van duizenden levens en de hoge kosten van oorlog. Dit is gewoon de trots en, denk ik, de vaderlandsliefde voor je stam die we hier zien. Het leidde tot een enorme hoeveelheid bloedvergieten aan beide kanten.

En de Benjaminiten uit de steden werden op die dag geteld: zesentwintigduizend man die het zwaard konden hanteren. Daarnaast werden de inwoners van Gibeā geteld: zevenhonderd van de beste mannen.

RICHTEREN 20:15

Dus Gibe'a zelf had maar zevenhonderd strijders, maar de overige steden van Benjamin konden zesentwintigduizend man op de been brengen.

Onder al dit volk waren zevenhonderd van de beste mannen linkshandig. Ieder van hen kon haarfijn met een steen slingeren zonder te missen.

RICHTEREN 20:16

Er zitten een paar echte scherpschutters tussen. Wij denken bij een katapult aan kinderspeelgoed. In die dagen was een slinger een dodelijk wapen. Van alle wapens die ze hadden, kwam een slinger het dichtst in de buurt van een vuurwapen. Ze hadden pijlen en speren die ze konden werpen, en die waren natuurlijk ook dodelijk. Maar een steen die met de snelheid van een kogel vliegt en iemand tegen het hoofd raakt, kon, zoals we weten, zelfs een reus doden. De meeste mannen zouden een hoofdwond door een steen die zo hard aankomt waarschijnlijk niet overleven. Deze mannen waren zulke scherpschutters dat ze van een afstand een doelwit ter breedte van een haar konden raken. Ik weet niet vanaf welke afstand, maar het idee is dat ze hun doel niet misten. Het waren beslist scherpschutters.

Er staat:

Ook de mannen van Israël werden geteld, Benjamin niet meegerekend: vierhonderdduizend man die het zwaard konden hanteren. Dit waren allemaal strijdbare mannen.

RICHTEREN 20:17

Dus de mensen van Benjamin hadden maar zesentwintigduizend en nog wat, misschien zevenentwintigduizend man in totaal, tegenover vierhonderdduizend uit Israël. De Benjaminiten hadden wel één voordeel. Ze hadden deze scherpschutters, zevenhonderd in getal. Die hoeven niet met hun zwaarden het strijdgewoel in te gaan en zichzelf in gevaar te brengen. Ze kunnen in rotsspleten zitten en van een afstand mensen één voor één uitschakelen. Blijkbaar had Israël zulke mannen niet. Alleen de Benjaminiten hadden die. Dus de Benjaminiten hielden zich in dit geval aanvankelijk behoorlijk goed staande tegen een overweldigende overmacht.

16

Gods opdracht en twee zware nederlagen

Zo stonden de Israëlieten op en trokken naar het huis van God, raadpleegden God en zeiden: Wie van ons moet als eerste ten strijde trekken tegen de Benjaminiten? En de HEERE zei: Juda als eerste.

RICHTEREN 20:18

Dus God geeft hun daadwerkelijk instructies. Het blijkt dat degenen die hun instructies van God ontvangen, de eerste paar keren dat ze ten strijde trekken zware verliezen lijden, ondanks het feit dat God hun aanwijzingen geeft. Dat is een beetje verwarrend, maar blijkbaar waren die eerste verliezen een prijs die Hij bereid was te betalen, denk ik, voor de aanvankelijke uitkomst. Maar het lijkt inderdaad vreemd dat Hij hun niet meteen de overwinning gaf. Hij zei:

Juda gaat als eerste.

Vervolgens stonden de Israëlieten in de morgen op en sloegen hun kamp op om te strijden tegen Gibeä. En de mannen van Israël trokken ten strijde tegen Benjamin. Vervolgens stelden de mannen van Israël zich tegen hen op voor de strijd tegen Gibeä. Toen trokken de Benjaminiten Gibeä uit en richtten die dag verderf aan in Israël: tweeëntwintigduizend man viel ter aarde.

RICHTEREN 20:19-21

Bijna evenveel als het totale aantal strijders aan de kant van de Benjaminiten. Ze doodden zoveel vijanden en verloren blijkbaar maar weinig van hun eigen mensen. Er wordt hier niets gezegd over de verliezen onder de Benjaminiten. Het lijkt er dus op dat de Benjaminiten de eerste ronde winnen en 22.000 van de mannen van Israël uitschakelen.

Maar het volk, de mannen van Israël, vatte moed, en zij stelden zich opnieuw op voor de strijd, op de plaats waar zij zich de vorige dag voor de strijd hadden opgesteld.

RICHTEREN 20:22

Na die ontmoedigende nederlaag.

En de Israëlieten trokken op en huilden voor het aangezicht van de HEERE tot 's avonds toe. Zij raadpleegden de HEERE en zeiden: Zal ik opnieuw de strijd aanbinden met mijn broeder, de Benjaminiten? En de HEERE zei: Trek tegen hem op.

RICHTEREN 20:23

Maar toen de Israëlieten de volgende dag de Benjaminiten naderden, trok Benjamin hun op de tweede dag vanuit Gibea tegemoet en zij richtten verderf aan onder de Israëlieten: nog achttienduizend man viel ter aarde. Al dezen konden het zwaard hanteren.

RICHTEREN 20:24-25

In twee dagen dus in totaal 40.000.

17

Volhardend geloof en Gods overwinningsbelofte

Toen trokken alle Israëlieten, ja heel het volk, op en kwamen bij het huis van God en huilden. En zij bleven daar voor het aangezicht van de HEERE en vastten die dag tot 's avonds toe. Ook brachten zij brandoffers en dankoffers voor het aangezicht van de HEERE.

RICHTEREN 20:26

Let er nu op dat dit eigenlijk heel prijzenswaardig van hen is, in een tijd waarin de godsdienst van de HEERE in het land maar weinig wordt beoefend. Deze mensen worden neergemaaid. Ze hebben tien procent van hun strijders verloren. Ze zijn met 400.000 gekomen en hebben er 40.000 verloren. En blijkbaar hebben ze tegen hun vijanden niets bereikt. Toch blijven ze naar de Heere komen. En de Heere moedigt hen aan om de strijd aan te gaan, waarbij ze opnieuw worden neergemaaid. Er lijkt wel een sterk geloof voor nodig om de Heere hierover te blijven zoeken en op het slagveld te blijven, wanneer het lijkt alsof Gods raad niet echt helpt.

Hun geloof wordt hierdoor ongetwijfeld op de proef gesteld, maar ze doorstaan die beproeving. En nu vasten ze. Ze gooien niet zomaar hun handen in de lucht en zeggen: 'Nou ja, we hebben het geprobeerd. We hebben meer mannen verloren dan de Benjaminiten er in totaal hebben. We hebben beslist gedaan wat we konden om de situatie recht te zetten. We gaan terug naar de veiligheid van ons eigen huis.' In plaats daarvan hadden ze het gevoel dat ze een opdracht van de Heere uitvoerden. God had hun gezegd op te trekken, en dus blijven ze zich aan gevaar blootstellen. Maar ze zoeken de Heere met meer ijver.

Dus raadpleegden de Israëlieten de Heere. Er staat dat de ark van het verbond daar in die dagen was, waarschijnlijk in Mizpa, want daar waren ze bijeengekomen. Om de een of andere reden was de ark dus niet in Silo. Misschien verplaatsten ze hem van tijd

tot tijd van Mizpa naar Silo, om hem toegankelijk te maken voor verschillende mensen in verschillende delen van het land. Ik weet het niet.

En Pinehas, de zoon van Eleazar, de zoon van Aäron, stond in die dagen voor Zijn aangezicht en zei: Zal ik nog eens ten strijde trekken tegen mijn broeder, de Benjaminiten, of zal ik ervan afzien? En de HEERE zei: Trek op, want morgen zal Ik hem in uw hand geven.

RICHTEREN 20:28

Daardoor weten we dat dit uit een heel vroege periode van de richterentijd komt, want Pinehas leefde nog, een tijdgenoot van Mozes en Jozua. Pinehas was degene die de plaag bij Baäl-Peor stopte door een speer te steken door de Israëliet die seks had met de Midianitische vrouw. Hij leefde nog in de tijd van Mozes en Jozua en zal zeker niet heel lang na de tijd van Jozua hebben geleefd. Dit verhaal speelde zich dus af toen Pinehas nog leefde. Het is heel vroeg. Dit alles gebeurde waarschijnlijk heel kort nadat Jozua gestorven was. Dat is dus een goed aanknopingspunt voor de chronologie.

En ze zeiden:

Moet ik weer gaan vechten tegen de nakomelingen van mijn broer Benjamin, of moet ik ermee ophouden?

‘God, we hebben tien procent van onze soldaten verloren. Is dit het moment voor ons om het op te geven?’ En God zegt: ‘Nee, het is geen tijd om het op te geven.’ En de Heere zei:

Trek op, want morgen geef Ik ze in jullie handen.

Die belofte had Hij de voorgaande dagen niet gedaan. Hij zei alleen: ‘Ga.’ En dat deden ze. Maar deze keer zegt Hij: ‘Goed, deze keer gaan jullie winnen.’ Hij doet daar een belofte, zodat ze hier iets positievers, iets zekers zouden hebben waarop ze hun geloof konden richten.

18

De hinderlaag en de val van Gibe

Toen legde Israël hinderlagen rondom tegen Gibe.

RICHTEREN 20:29

En ze deden eigenlijk hetzelfde als Jozua deed om Ai te veroveren. Ze vielen van voren aan, maar er waren verborgen mannen die van achteren een verrassingsaanval zouden uitvoeren. Ze lokten de inwoners van de stad naar het slagveld. Die waren overmoedig geworden door hun eerdere successen en overwinningen. En dan zou de groep die in een hinderlaag lag, ongemerkt de stad binnendringen en die in brand steken. Dat zou de Gibeonieten natuurlijk ontmoedigen en hen op het slagveld klemzetten tussen twee legers: het leger dat hun stad bij verrassing had aangevallen en het leger dat zij hadden achtervolgd.

Er staat:

En op de derde dag trokken de Israëlieten op tegen de Benjaminiten en zij stelden zich op tegen Gibe, zoals de andere keren.

RICHTEREN 20:30

Vers 31:

Vervolgens trokken de Benjaminiten de stad uit, het volk tegemoet. Ze werden van de stad weggelokt en begonnen zoals de andere keren slachtoffers te maken onder het volk, op de hoofdwegen door het open veld, waarvan de ene omhoog voert naar het huis van God en de andere naar Gibe: ongeveer dertig man van Israël.

RICHTEREN 20:31

En in het veld sneuvelden blijkbaar daadwerkelijk ongeveer dertig mannen van Israël. En de Benjaminiten zeiden:

Toen zeiden de Benjaminiten: Zij zijn voor onze ogen verslagen zoals eerst. Maar de Israëlieten zeiden: Laten wij vluchten en hen van de stad weglukken, naar de hoofdwegen. Daarop stonden alle mannen van Israël op van hun plaats en stelden zich op bij Baäl-Tamar. Ook kwam het deel van Israël dat in hinderlaag lag, uit zijn plaats tevoorschijn, uit de open plek bij Geba. En tienduizend van de beste mannen van heel Israël kwamen van tegenover Gibeon. De strijd werd zwaar. Zij wisten echter niet dat het onheil hen treffen zou. Toen versloeg de HEERE Benjamin, voor de ogen van Israël, zodat de Israëlieten op die dag van Benjamin vijfentwintigduizend en honderd man neersloegen. Al dezen konden het zwaard hanteren.

RICHTEREN 20:32-35

Dat is het totaal, en dat is een samenvattende uitspraak over de strijd, hoewel het verhaal over de strijd nog niet afgelopen is. Dit loopt vooruit op hoe het allemaal afliep. Benjamin verloor ruim vijfentwintigduizend man. Maar in de volgende verzen gaan we lezen over de strijd voordat dit totale aantal was bereikt. We gaan lezen over andere aantallen die sneuvelen, maar die maken deel uit van die vijfentwintigduizend. Ze komen daar niet nog eens bij. Dit feit wordt buiten de chronologische volgorde vermeld, gewoon als een samenvattende uitspraak dat ze hen versloegen en er zoveel doden. Maar de beschrijving van de strijd gaat verder met wat er gebeurde voordat dat aantal was gedood.

Vers 36:

En de Benjaminiten zagen dat zij verslagen waren. Want de mannen van Israël gaven de Benjaminiten ruimte, omdat zij vertrouwden op de hinderlaag die zij tegen Gibeon gelegd hadden. Zij die in hinderlaag lagen, haastten zich en overvielen Gibeon. Ja, zij die in hinderlaag hadden gelegen, trokken op en sloegen heel de stad met de scherpte van het zwaard. De mannen van Israël hadden met de mannen die in hinderlaag hadden gelegen, de afspraak gemaakt dat dezen een grote rookwolk uit de stad zouden laten opstijgen, en dat de mannen van Israël zich vervolgens om zouden keren in de strijd. Nu was Benjamin begonnen met slachtoffers te maken onder de mannen van Israël: ongeveer dertig man. Zij zeiden namelijk: Zij zijn ongetwijfeld geheel en al voor onze ogen verslagen, net als in de eerdere strijd. Toen begon de rookwolk op te stijgen uit de stad, een pilaar van rook. Toen Benjamin vervolgens achteromkeek, zie, de hele stad was opgegaan in vlammen die naar de hemel stegen. Toen keerden de mannen van Israël zich om, en de mannen van Benjamin werden door schrik overmand, want zij zagen dat het onheil hen getroffen had.

RICHTEREN 20:36-41

Dus degenen die op de vlucht waren geweest, keerden zich nu tegen hen.

19

Benamins vlucht en bijna totale uitroeiing

Daarom keerden zij voor de ogen van de mannen van Israël in de richting van de woestijn. De strijd achtervolgde hen echter, en de mannen uit de steden sloegen hen in hun midden neer.

RICHTEREN 20:42

In plaats van te vechten sloegen ze massaal op de vlucht. Maar ze konden niet terugvluchten naar hun stad, dus moesten ze maar de onontgonnen wildernis in vluchten. Dat was de enige plek waar ze naartoe konden om te ontkomen, dachten ze.

Zij omsingelden Benjamin, zij achtervolgden hem, zij liepen hem met gemak onder de voet, tot tegenover Gibeon, aan de kant waar de zon opgaat. Er vielen van Benjamin achttienduizend man. Dit waren allemaal strijdbare mannen.

RICHTEREN 20:43-44

Zoals ik al zei, komen die niet boven op de vijftienduizend. Aan het eind hiervan zullen we zien dat het totaal vijftienduizend was. Dit beschreef alleen hoe achttienduizend van hen sneuvelden. Dat betekent dat er niet veel van hen tijdens de strijd sneuvelden. De meesten sneuvelden op hun vlucht, terwijl ze achtervolgd werden.

Daarop keerden zij zich om en vluchtten naar de woestijn, naar de rots van Rimmon. Zij hielden echter nog een nalezing onder hen op de hoofdwegen: vijfduizend man. Verder achtervolgden zij hen tot aan Gideon toe en doodden nog eens tweeduizend man van hen.

RICHTEREN 20:45

Dus naast de achttienduizend sneuvelden er nog eens vijfduizend. Dat maakt drieëntwintigduizend. Er werden maar ongeveer tweeduizend Benjaminiten in de gevechten gedood. De rest werd gedood terwijl ze op de vlucht waren. Dat betekent dat ze, toen ze veertigduizend mensen van Israël doodden, zelf niet veel meer dan duizend of tweeduizend man verloren. Ze hadden dus een tijdlang echt de overhand.

En aan het eind van vers 45 staat:

Daarop keerden zij zich om en vluchtten naar de woestijn, naar de rots van Rimmon. Zij hielden echter nog een nalezing onder hen op de hoofdwegen: vijfduizend man. Verder achtervolgden zij hen tot aan Gideom toe en doodden nog eens tweeduizend man van hen. Zo was het aantal van allen die op die dag van Benjamin vielen, vijftwintigduizend man, die het zwaard konden hanteren. Dit waren allemaal strijdbare mannen. Zeshonderd man echter keerde zich om en vluchtte naar de woestijn, naar de rots van Rimmon, en zij bleven vier maanden bij de rots van Rimmon.

RICHTEREN 20:45-47

Dat wil zeggen, van Benjamin.

Blijkbaar bereikten van de duizenden die naar de rots Rimmon vluchtten, slechts zeshonderd die plek levend. De rest werd ingehaald en gedood. En ze kwamen een tijdlang niet tevoorschijn. Die rots was waarschijnlijk gemakkelijk te verdedigen, hoe

die er ook uitzag. Ze konden aanvallen waarschijnlijk lange tijd afslaan, en de achtervolgende legers lieten hen met rust omdat ze met zo weinigen waren. Ze lieten hen gaan.

En de mannen van Israël keerden naar de Benjaminiten terug en sloegen hen met de scherpste van het zwaard, van de hele stad tot de dieren, ja, tot alles toe wat aangetroffen werd. Ook staken zij alle steden die aangetroffen werden, in brand.

RICHTEREN 20:48

20

Benjamin behouden ondanks Israëls eden

Het laatste hoofdstuk gaat over het probleem dat deze overwinning veroorzaakte, en dat was dat de stam Benjamin bijna volledig was uitgeroeid. Het is heel belangrijk dat er geen hele stam verloren gaat, en toch was die bijna uitgestorven. Zeshonderd mannen zouden gemakkelijk in een andere stam kunnen opgaan, en dan zouden we Benjamin helemaal kwijtraken. Maar de mannen van Israël wilden dat er twaalf stammen waren. Ze wilden niet dat de stam Benjamin zou verdwijnen. En dus nam de rest van het volk Israël, die deze slachting onder de Benjaminiten had aangericht, het daadwerkelijk op zich om vrouwen te vinden voor de overlevenden, zodat de stam niet zou verdwijnen. Nu hadden de mannen van Israël in hoofdstuk 21 vóór de strijd in Mizpa een eed gezworen. Ze zeiden:

Nu hadden de mannen van Israël in Mizpa gezworen en gezegd: Niemand van ons zal zijn dochter aan de Benjaminiten tot vrouw geven.

RICHTEREN 21:1

Dus het was niet zo eenvoudig dat ze gewoon konden zeggen: ‘Nou, er zijn nog zeshonderd mannen van Benjamin over, verder niemand. We geven hun gewoon zeshonderd van onze vrouwen.’ Nee, ze hadden voor God een eed afgelegd dat

niemand van hen dat zou doen. Dat hoorde bij hun minachting voor Benjamin, die ze hadden geuit voordat ze ten strijde trokken.

Toen kwam het volk naar het huis van God en het bleef daar tot de avond, voor het aangezicht van God. En zij begonnen heel hard te huilen. En zij zeiden: O HEERE, God van Israël, waarom is dit in Israël gebeurd, dat er heden een stam van Israël gemist wordt? En het gebeurde de volgende dag dat het volk vroeg opstond en daar een altaar bouwde. En zij brachten brandoffers en dankoffers. Daarna zeiden de Israëlieten: Wie van al de stammen van Israël is er die niet in de gemeente is opgekomen naar de HEERE? Er was namelijk een belangrijke eed afgelegd met het oog op hem die niet in Mizpa op zou komen naar de HEERE, met de woorden: Hij zal zeker gedood worden.

RICHTEREN 21:2-5

Dus in het begin, voordat ze ten strijde trokken, hadden ze blijkbaar een aantal eden afgelegd waarover ons eerder niets was verteld. Voordat ze de strijd met Benjamin aangingen, legden ze een eed af dat ze geen van hun dochters aan Benjamin zouden geven. Ze zeiden ook dat alle stammen van Israël of steden van Israël die geen vertegenwoordigers stuurden om te vechten, zouden sterven. Dit was een strijd waaraan iedereen moest deelnemen, anders zouden ze met de dood worden gestraft.

21

Vrouwen uit Jabes voor de overlevenden

En de Israëlieten hadden berouw over Benjamin, hun broeder, en zeiden: Vandaag is er een stam van Israël afgesneden. Wat zullen wij, als het om vrouwen gaat, doen voor hen die overgebleven zijn? Wij hebben immers bij de HEERE gezworen dat wij hun geen van onze dochters tot vrouw zullen geven. Toen zeiden zij: Is er iemand van de stammen van Israël die niet in Mizpa naar de HEERE is opgekomen? En zie, uit Jabes in Gilead was er niemand naar het kamp, naar de gemeente, gekomen.

RICHTEREN 21:6-8

Dus dachten ze: 'Zij moeten sterven, want we hebben een eed afgelegd dat iedereen die niet kwam, zou sterven.'

Daarop werd het volk geteld, en zie, er was niemand van de inwoners van Jabes in Gilead. Toen stuurde de gemeenschap daar twaalfduizend van de strijdbaarste mannen heen. En men gebod hun: Trek op en sla de inwoners van Jabes in Gilead met de scherpste van het zwaard, met de vrouwen en de kleine kinderen.

RICHTEREN 21:9-10

Dit is geen bevel dat God gaf. Dit is gewoon iets barbaars wat deze mensen deden omdat ze bij deze gelegenheid zo wraakzuchtig waren. God had hun geen toestemming gegeven om deze vrouwen en kinderen te doden.

Dit is het echter wat u moet doen: al wie mannelijk is, en alle vrouwen die gemeenschap hebben gehad met een man, moet u met de ban slaan. En onder de inwoners van Jabes in Gilead troffen zij vierhonderd meisjes aan die maagd waren, die geen gemeenschap met een man hadden gehad. Zij brachten hen naar het kamp in Silo, dat in het land Kanaän ligt. Toen stuurde heel de gemeenschap boden. Dezen spraken met de Benjaminiten, die bij de rots van Rimmon verbleven en riepen hun vrede toe. Zo kwamen de Benjaminiten in die tijd terug. En zij gaven hun de vrouwen, die zij van de vrouwen uit Jabes in Gilead in leven hadden gelaten. Er waren er zo echter nog niet genoeg voor hen.

RICHTEREN 21:11-14

Dus hadden ze vierhonderd vrouwen voor zeshonderd mannen gevonden. Ze hadden er nog tweehonderd nodig. Dat je een stad uitroeit en de ongetrouwde vrouwen daar ontvoert en ze als vrouw aan je vijanden weggeeft, is voor ons zo vreemd en zo ondenkbaar. En de Bijbel zegt niet dat dit iets goeds was. Dit hele verhaal is slecht. Alles wat er werd gedaan was slecht, behalve dat ze de HEERE raadpleegden over hun strijdplannen. De strijd om Benjamin te overwinnen was iets wat God wilde laten gebeuren om een begaan onrecht recht te zetten. Maar de meeste van deze daden worden eenvoudigweg door het volk Israël verricht, zonder dat de schrijver aangeeft of God hier wel of niet achter stond. We krijgen gewoon een momentopname van het soort gedrag waaraan deze mensen zich schuldig maakten en de manier waarop ze problemen oplosten. Het was niet godvruchtig.

En dus hadden ze nog steeds niet genoeg vrouwen voor tweehonderd van de mannen.

22

Vrouwenroof in Silo en Benjamins voortbestaan

Toen had het volk berouw over Benjamin, omdat de HEERE een bres geslagen had in de stammen van Israël.

RICHTEREN 21:15

God had dit eigenlijk niet gedaan, maar ik denk dat Hij het toch had gedaan door de Israëlieten in die strijd de overwinning te geven. Ik denk dat God daar een leegte had doen ontstaan.

En de oudsten van de gemeenschap zeiden: Wat zullen wij als het om vrouwen gaat doen voor hen die overgebleven zijn? Want de vrouwen zijn uit Benjamin weggevaagd. Verder zeiden zij: Het bezit van hen die ontkomen zijn, is van Benjamin, en er mag geen stam uit Israël verdelgd worden. Wij kunnen hun echter geen vrouwen uit onze dochters geven, want de Israëlieten hebben gezworen en gezegd: Vervloekt zij hij die aan de Benjaminiten een vrouw geeft!

RICHTEREN 21:16-18

Er zit veel herhaling in de manier waarop het verhaal wordt verteld. Het lijkt erop dat er best een redacteur aan te pas had mogen komen.

Toen zeiden zij: Zie, er is in Silo een feest voor de HEERE, dat van jaar tot jaar gehouden wordt ten noorden van het huis van God, aan de zijde waar de zon opgaat van de hoofdweg, die omhoog voert van het huis van God naar Sichem, en ten zuiden van Lebona. En zij geboden de Benjaminiten: Ga in de wijngaarden op de loer liggen. Let dan op, en zie, als de dochters van Silo de stad uit gaan om in reien te dansen, kom dan uit de wijngaarden tevoorschijn en laat eenieder van u een vrouw voor zich schaken uit de dochters van Silo en terug gaan naar het land van Benjamin. En wanneer het zal gebeuren dat hun vaders of hun broers naar ons toe zullen komen om u aan te klagen, dan zullen wij tegen hen zeggen: Wees hen omwille van ons genadig, want wij hebben in de strijd niet voor iedere man een vrouw kunnen nemen. Voorzeker, ú hebt ze hun niet gegeven, zodat u nu schuldig zou zijn.

RICHTEREN 21:19-22

Israël gaat dus een oogje dichtknippen terwijl er een massale ontvoering plaatsvindt. Er is een feest voor de HEERE waarbij de vrouwen buiten zullen dansen en feestvieren. De wijngaarden liggen vlakbij, dus de Benjaminitische soldaten, of afzonderlijke mannen, zullen zich in de wijngaarden verbergen. Ze kunnen de vrouwen zien dansen. Degenen die niet getrouwd zijn, zouden apart van de anderen dansen. Zo konden ze maagden voor zichzelf uitkiezen, hen grijpen, snel de wijngaard weer in rennen en zich daar met hen verbergen, en hen vervolgens meenemen naar Benjamin.

Natuurlijk zullen de vaders van deze ontvoerde meisjes van streek zijn, maar de Israëlieten zullen hen sussen. Ze zullen zeggen: 'Luister, laten we hier een oogje voor dichtknippen. Deze mannen hebben vrouwen nodig, en het is niet zo dat je je eed hebt

geschonden doordat je dochter met een van hen trouwt. Je hebt het niet toegestaan. Je hebt hen niet gegeven. Zij hebben hen meegenomen.' Zo proberen ze dus met haarkloverijen onder hun eed uit te komen.

En de Benjaminiten deden zo en voerden overeenkomstig hun aantal vrouwen weg van de dansende meisjes die zij roofden. Daarna trokken zij weg en keerden terug naar hun erfelijk bezit. Zij herbouwden de steden en gingen er wonen. Ook de Israëlieten trokken in die tijd daarvandaan, ieder naar zijn stam en naar zijn geslacht. Zo trokken zij vandaar weg, ieder naar zijn erfelijk bezit. In die dagen was er geen koning in Israël: eenieder deed wat juist was in zijn ogen.

RICHTEREN 21:23-25

Deze verhalen zijn een voorbeeld van hoe dat eruitzag. Benjamin bleef daarna voor altijd een heel kleine stam. Uiteindelijk ging die stam zelfs gewoon op in Juda en was hij nauwelijks nog een afzonderlijke stam. Al bleven degenen die van Benjamin afstamden wel bijhouden wie ze waren. Koning Saul kwam uit de stam Benjamin, en dat was na deze gebeurtenissen, want op dit moment was er geen koning in Israël. Maar de eerste koning kwam uit deze heel kleine stam Benjamin.

Ook de apostel Paulus kwam trouwens uit die stam. Hij behoorde tot de stam Benjamin. Dus hoewel de stam klein was, heeft die toch enkele belangrijke personen voortgebracht. Dit verhaal vertelt ons eenvoudig hoe ze zo klein zijn geworden. Maar daardoor is het, denk ik, des te opmerkelijker als je een Benjaminit bent en ook nog een belangrijke. Want in Benjamin was de groep waaruit grote mensen konden voortkomen kleiner. Toch zijn er later enkele grote mensen uit die stam voortgekomen, en God heeft de slechte situatie duidelijk in zekere mate ten goede gekeerd.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Richteren 17:6
- Richteren 19:1
- Richteren 19:2
- Richteren 19:3
- Richteren 19:4-6
- Richteren 19:7-8
- Richteren 19:9-10
- Richteren 19:11-12
- Richteren 19:13
- Richteren 19:15
- Richteren 19:16
- Richteren 19:17-19
- Richteren 19:20-22
- Richteren 19:23-24
- Richteren 19:25
- Richteren 19:25-26
- Richteren 19:27
- Richteren 19:28
- Richteren 19:30
- 1 Samuel 11:7
- Richteren 20:1
- Richteren 20:2
- Richteren 20:3
- Richteren 20:4-7
- Richteren 20:8-9
- Richteren 20:10
- Richteren 20:11
- Richteren 20:12-14
- Richteren 20:15
- Richteren 20:16

- Richteren 20:17
- Richteren 20:18
- Richteren 20:19-21
- Richteren 20:22
- Richteren 20:23
- Richteren 20:24-25
- Richteren 20:26
- Richteren 20:28
- Richteren 20:29
- Richteren 20:30
- Richteren 20:31
- Richteren 20:32-35
- Richteren 20:36-41
- Richteren 20:42
- Richteren 20:43-44
- Richteren 20:45
- Richteren 20:45-47
- Richteren 20:48
- Richteren 21:1
- Richteren 21:2-5
- Richteren 21:6-8
- Richteren 21:9-10
- Richteren 21:11-14
- Richteren 21:15
- Richteren 21:16-18
- Richteren 21:19-22
- Richteren 21:23-25

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.